विहादी गाउँपालिका

राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन, २०७७।०७८

(क) पृष्ठभूमि

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ६५ को उपदफा १ मा स्थानीय राजश्व परामर्श समितिको व्यवस्था रहेको छ। सोही दफाको उपदफा २ राजश्व परामर्श समितिको काम कर्तव्य र अधिकार अनुसार गाउँपालिका उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा विहादी गाउँपालिका स्तरिय राजश्व परामर्श समिति द्वारा यस गाउँपालिका भित्र रहेका ६ वटै वडाहरुमा राजश्व सम्बन्धि विद्यमान नीति तथा कानुनको व्यवस्था बमोजिम राजश्वका श्रोतहरुको दर र व्यवस्थाको वारेमा स्थानीय सरोकारवालाहरु सँग छलफल तथा सुझावहरु संकलन गरियो।

मिति २०७७।१२।१६ देखि २०७७।१२। २३ गते सम्म सम्म विहादी गाउँपालिकाका ६ वटै वडा कार्यालयहरु, विभिन्न टोल बस्तीहरु, टोल विकास संस्थाहरु, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, विभिन्न व्यवसायीहरु, उद्योगिहरु, सामुदायीक बन उपभोक्ता समितिहरु, शिक्षक तथा कर्मचारीहरु, उपभोक्ता समितहरु, घरधनीहरु, विभिन्न ट्याक्टर तथा ट्रिपर व्यवसायीहरु, क्रसर व्यवसायीहरु, आम करदाताहरु तथा स्थानीय वासीहरु सँग प्रत्यक्ष भेटघाट तथा संचारका माध्यमहरुवाट राय सुझाव संकलन गर्ने कार्य भयो ।

प्राप्त राय सुझावहरु बमोजिम विहादी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ मा निर्धारित करका दरहरुको सम्बन्धमा विस्तृत छलफल गरियो। प्राप्त राय सुझावका आधारमा स्थानीय सरोकारवाला हरुले राजश्व संकलन प्रकृयाका सम्बन्धमा कडि कडाई गरिनुपर्ने, राजश्व संकलन प्रकृयाको अनुगमन पक्षलाई सवल बनाउनुपर्ने, राजश्व संकलन प्रकृया विद्युतिय माध्यमवाट गरिनुपर्ने र समयमै राजश्व संकलनको प्रमुख स्रोत मानिने ढुंगा, गिटी, बालुवाको टेंन्डर आह्वान गरिनुपर्ने। ढुंगा, गिटी, बालुवाको गैरकानुनी निकासी कार्यलाई नियन्त्रण गर्न दण्ड जरिवानाको व्यवस्था गरिनुपर्ने कुरा विभिन्न राय सुझाववाट देखियो, जसलाई तालिका तालिका ८ मा प्रस्ताव गरिएको छ।

(ख) राजस्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण

गाउँपालिकाको प्रमुख आन्तरिक श्रोत राजश्व संकलन भएकाले राजश्वको संकलन प्रकृया कमजोर देखिएको छ। राजश्व संकलनमा एकरुपता र अद्यावधिक नभएकोले मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण द्वारा एकरुपता, नियमितता, अद्यावधिक, नियमन गर्नुपर्ने आवश्यकताको महसुस भयो। साथै चालु आ . व . का कर तथा गैरकरका दरहरु समय सापेक्ष नै रहेको आम करदाताहरुको धारणा रहेको पाइयो।

(ग) राजस्व नीतिहरु

१. नेपालको संविधान, २०७२

२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

३. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्रदायित्व ऐन, २०७६

४. प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४

५. आर्थिक ऐन, २०७८, नेपाल सरकार

६. आर्थिक ऐन, २०७८, गण्डकी प्रदेश

७. आर्थिक नीति, २०७८, नेपाल सरकार

८. राजश्व नीति, २०७८, नेपाल सरकार

(घ) करका आधारहरु

१. मालपोत तथा भुमिकर

२. सिफारिस दस्तुर

३. व्यवसाय कर

४. घर बाहाल कर

५. परीक्षा शुल्क

६. विज्ञापन कर

७. अन्य प्रशासनीक सेवा शुल्क

८. अन्य स्रोतवाट प्राप्त रोयल्टी

(ङ) आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित कर तथा गैर कर राजस्व दर

तालिका १

मालपोत वा भूमिकर

सि.नं.	वर्ग	न्युनतम ५ रोपनी सम्मको रकम		थप प्रति रोपनी रकम	
		खेत	पाखो	खेत	पाखो
१	अव्वल	रु ६०	रु ५०	रु २०	रु १६
२	दोयम	रु ५०	रु ४०	रु १५	रु १२
३	सिम	रु ४०	रु ३०	रु १०	रु ८
४	चाहार	रु ३०	रु २०	रु ५	रु ४

तालिका २

घर कर वर्गिकरण

क्र.सं.	घरको कसिम	आ.व.२०७७/७८ का लागि अनुमानित दर			
		आवसिय प्रयोजन		व्यवसायिक प्रयोजन	
१	ढुंगामाटोको जोडाई खरको छाप्रो	४०			
२	ढुंगाामाटोको जोडाई २/३ तले खरको छानो भएको घर	६०			
३	ढुंगामाटोको जोडाई टिनको छाप्रो	८०		२००	
४	ढुंगामाटोको जोडाई २/३ तले टिनवा ढुंगाको छानो भएको वारतली सहितको घर	१२०		३००	
५	ढुंगामाटो सहितसिमेन्टले प्लाष्टर गरेको घर	१६०		३२०	
६	पिलर विम सहितको टिनले छाएको विना ढलानको घर	२००		४००	
७	पिलर र विम सहितको ढलान गरिएको घर	४००		६००	
८	नक्सापास निवेदन फारम दस्तुर	५००			

तालिका ३

घर बहाल कर

घर वहाल रकमको १० प्रतिशत

तालिका ४

बहाल विरौटी कर

बहाल बिरौटि कर बहाल करको १०%

तालिका ५

व्यबसायीक कर

व्यवसाय दर्ता

क्र.स.	पूँजिगत लागानी	व्यवसाय दर्ता शुल्क	कृषि फर्म दर्ता शुल्क
१	रु १००००० सम्म	३००-/	१००-/
२	रु १ लाख देखि ३ लाख सम्म	५००-/	३००-/
३	रु ३ लाख देखि ७ लाख सम्म	७००-/	५००-/
४	रु ७ लाख देखि माथी	१५००-/	८००-/

तालिका ६
व्यवसाय नविकरण

क.सं.	व्यावसायिक कर	रकम रु (वार्षिक)	
१	ज्वलरी सुन चाँदीपसल	५००	
२	मदिराजन्य पसल	२०००	
३	सून चाँदी जलप लगाएतका गरगहना वेचविखन	५००	
४	भिडियो क्यामेरा	२००	
५	इलेक्ट्रिक सामानको पसल (घडी, रेडियो, टि.भी.मोवाइल मर्मत)	२००	
६	भाँडा पसल	२००	
७	हार्डवयेर	५००	
८	इन्धन विक्रि पसल	५००	
९	फर्निचर पसल	१०००	
१०	एउटै छानामुनी सबै सामान बेच्ने जनरल स्टोर्स	२५००	
११	होलसेल बिक्रेता	२५००	
१२	डिलर	२०००	
१३	सव-डिलर	१५००	
१४	डिपार्टमेन्ट स्टोर्स	२५००	
१५	मिनी मार्ट (सानो डिपार्टमेन्ट स्टोर्स)	१५००	
१६	खाद्यान्न किराना पसलथोक विक्रेता	१०००	
१७	खाद्यान्न किरानाा पसल खुद्राविक्रेता	५००	

१८	फलफूलपसल -तरकारी)	२००	
१९	चिया खाजा पसल	२००	
२०	गेष्टहाउस	५००	
२१	होम स्टे	२०००	
२२	स्टेशनरी	५००	
२३	वित्तीय बैंक नेपाल सरकारको स्वामित्व वाहेक	१०००	
२४	फाइनान्स तथा लघु वित्त	१०००	
२५	बहुउद्देश्यीय सहकारी -ऋण, वचत प्रतिलाख	२००	
२६	कृषि सहकारी प्रतिलाख	१००	
२७	औषधी पसल	१०००	
२८	निजी क्षेत्रका विद्यालय क) मा.वि. तह ख) आधारभूत तह(१-८)	१००० ५००	
२९	कम्प्युटर प्रशिक्षण	५००	
३०	व्युटिपार्लर	२००	
३१	सवारी साधन मर्मत	१०००	
३२	फोटो स्टुडियो	१००	
३३	गै.स.सं.	५००	
३४	अन्तरराष्ट्रिय गै.स.सं.	१०००	
३५	ठेक्का पट्टा व्यक्तिगत १० लाख भन्दा माथि १० लाख भन्दा तल	५००	

		२००	
३६	केबल टि.भी संचालन	इजाजत रु. १००० नविकरण रु. ८००	
३७	एफ एम संचालन	इजाजत रु. १००० नविकरण रु. ८००	
३८	इन्टरनेट सेवा प्रदायक	इजाजत रु. १००० नविकरण रु. ८००	
३९	ठेक्कापट्टा -घ वर्गको इजाजतपत्र	इजाजत रु. ५००० नविकरण रु. ३०००	
४०	मासु पसल	५००	
४१	पिकनिकपार्क स्पोर्ट	१००	
४२	घुम्तीपसल स्थानीय - प्रतिहप्ता बाह्य - प्रतिहप्ता	 १०० २००	
४३	कपडा पसल	५००	
४४	सूचीकार टेलर्स	१००	
४५	जुत्ता सिउने पसल	५०	
४६	राइस मिल कुटनी पीसानी सानो ठुलो	 २०० ५००	
४७	तोरी मिल	५००	
४८	ज्योतिष पसल	५००	

तालिका ७

विज्ञापन कर

सि नं	विवरण	दररेट	कैफियत
१	गाडिमा सामान बोकि बिज्ञापन गर्ने (प्रतिपटक)	१००	

२	स्टल राखी बिज्ञापन गर्ने (प्रतिदिन)	१०	
३	कन्सर्ट (प्रतिपटक)	२००	
४	तुल ब्यानर राखी विज्ञापन (प्रतिपटक)	२००	

तालिका ८

सेवा शुल्क, दस्तुर

सि नं	विवरण	दररेट	कैफियत
५	घर जग्गा नामसारी सिफारिस	२००	
६	मोही लगत कट्टा सिफारिस	२००	
७	घर कायम सिफारिस	२००	
८	छात्र बृत्ति सिफारिस	निशुल्क	
९	विपन्न विद्यार्थी छात्र बृत्तिं सिफरिस	निशुल्क	
१०	अपांग सिफरिस	निशुल्क	
११	अस्थायी बसोबास सिफारिस	१००	
१२	स्थायी बसोबास सिफारिस	२००	
१३	नागरिकता र प्रतिलिपि सिफारिस	१००र १००	
१४	अंगिकृत नागरिकता सिफारिस	५००	
१५	आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नता प्रमाणित	निशुल्क	
१६	आर्थिक अवस्था वलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित	१०००	
१७	विद्युत जडान सिफारिस	२००	

१८	धारा जडान सिफारिस	२००	
१९	जिवित रहेको सिफारिस	१००	
२०	दुवै नाम गरेको व्यक्ति एउटै हो भन्ने सिफारिस/ फरक जन्ममिति संशोधन सिफारिस	२००	
२१	जग्गा मूल्याङ्कन सिफारिस र प्रमाणित	५००	
२२	व्यवसाय वन्द सिफारिस	१००	
२३	व्यवसाय सञ्चालन नभएको सिफारिस	१००	
२४	व्यापार व्यवसाय नभएको सिफारिस	१००	
२५	कोट फी मिनाहा सिफारिस	निशुल्क	
२६	नावालक परिचयपत्र सिफारिस	१००	
२७	चौपाय सम्बन्धी सिफारिस	१००	
२८	व्यवसाय दर्ता सिफारिस	३००	
२९	उद्योग ठाउँसरी सिफारिस	३०००	
३०	विद्यालय ठाउँसरी सिफारिस	१०००	
३१	व्यक्तिगत विवरण सिफारिस	१००	
३२	जग्गा दर्ता सिफारिस	२००	
३३	संरक्षक सिफारिस (व्यक्तिगत)	१००	
३४	संरक्षक सिफारिस (संस्थागत)	१००	
३५	नेपाल सरकारको नाममाबाटो कायम सिफारिस	निशुल्क	
३६	जिवित संगको नाता प्रमाणित	१००	

३७	मृतक संगको नाता प्रमाणित	१००	
३८	कोठाखोल्ने कार्य/ रोहवरमा वस्ने कार्य	१५०	
३९	निशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचार सिफारिस	निशुल्क	
४०	सहकारी दर्ता	१००००	
४१	अन्य कार्यालयको मागअनुसार विवरण खुलाइ पठाउने कार्य	निशुल्क	
४२	संस्थादर्ता सिफारिस	२००	
४३	घरबाटो प्रमाणित	२००	
४४	चार किल्ला प्रमाणित	२००	
४५	जन्म मिति प्रमाणित	१००	
४६	विवाह प्रमाणित	१००	
४७	कागज मन्जुरीनामा प्रमाणित	१००	
४८	हकवाला वा हकदार प्रमाणित	१००	
४९	अविवाहित प्रमाणित	१००	
५०	जग्गा रेखाङ्कनको कार्य वा सो कार्यमा रोहवर	२००	
५१	जग्गा धनीपूर्जा हराएको सिफारिस	१००	
५२	पूर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस	२००	
५३	अंग्रेजी सिफारिस तथा प्रमाणित	प्रति पेज २००	
५४	मिलापत्र कागज /उजुरी दर्ता	१००	
५५	विज्ञापन कर	२००	

५६	पक्का घरको सर्जमिन वापत	५००।-	
५७	अन्य सवै प्रयोजनको सर्जमिन वापत	५००।-	
५८	अचल सम्पत्ति मूल्याकंन	०.१० प्रतिशत	
५९	रकम कलम उढाई दिएवापत	५ प्रतिशत	
६०	कक्षा ८ ग्रेड सिट सच्याउन	२००	
६१	कक्षा ८ परीक्षा शुल्क (सँस्थागत विद्यालय)	प्रति विद्यार्थी रु ३००	
६२	उल्लेखित बाहेक अन्य	सिफारिस १०० प्रमाणित २०० संशोधित २००	
६३	खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति (मुहान सहित)	दर्ता शुल्क ५०० नविकरण २००	

तालिका ९

दण्ड / जरिवाना

सि.नं.	विवरण	दररेट	कैफियत
१	ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, (दहत्तर बहत्तर) को गैरकानुनी निकासीमा जरिवाना	प्रथम पटकको लागि रु : ५००० दोश्रो पटकको लागि : १०००० तेश्रो पटकको लागि : २००००	प्रति टिप
२	तेश्रो पटक भन्दा पनि बढी भएमा	कार्यपालिकाको निर्णयानुसार	

(च) आगामी आ.व.को लागि अनुमानित कर तथा गैर कर राजस्व रकम

सि.नं.	राजस्वको क्षेत्रहरु	गत आ.व.को यथार्थ रकम ०७६।०७७	चालु आ.व.को संशोधित अनुमान ०७७।०७८	आगामी आ.व.को अनुमान ०७८।०७९	कैफियत
१	भूमिकर / मालपोत	४००९९१.६०	९३००००	७०००००	
२	घरवाहल कर	६२२६०	१४००००	१४००००	
३	बहाल विटौरी कर	-	-	१०००००	
४	अन्य श्रोतवाट प्राप्त रोयल्टी	-	३८०६५४९	-	
५	परीक्षा शुल्क	-	१००००	५०००	
६	अन्य प्रशासनिक सेवा दस्तुर	४७०२१२	१९७४९९३	२०००००	
७	सिफारिस दस्तुर	-	५०००००	३०००००	
८	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	-	-	३०००००	
९	नाता प्रमाणित दस्तुर	-	-	२०००००	
१०	व्यवसाय राजिष्ट्रेशन दस्तुर	-	-	१०००००	
११	अन्य राजश्व	३८१४५२५	-	१०००००	
१२	व्यवसाय कर	३९८८०	-	२००००	
१३	बेरुजु	-	१००००	२००००	
१४	दहत्तर बहत्तर शुल्क	५११८५८.४१	२६१०००	१००००००	

१५	अन्य दस्तुर	३३००	—	—	
१६	अन्य दण्ड जरिवाना	—	-	१०००००	

(छ) निष्कर्ष तथा सुझावहरु

१. राजश्व सम्बन्धि स्पष्ट कानुको व्यवस्था गर्ने, संशोधन गर्ने।

२. राजश्वका दरहरु र क्षेत्रहरुको विश्लेषण तथा अनुमान गर्ने ।

३. स्थानीय उद्योग, व्यवसाय प्रवर्धन र रोजगारीको सृजनामा योगदान गर्ने किसिमका कर नीतिको व्यवस्था गर्ने।

४. राजश्व प्रशासनलाई बलियो बनाउन अद्यावधिक रुपमा परामर्श दिने ।

डम्बर कुमारी गुरुङ	संयोजक
ध्रुव दयाल	सदस्य
लक्ष्मी आचार्य	सदस्य
खगिसरा भुसाल	सदस्य
अर्जुन रिजाल	सदस्य

स्थानीय राजस्व परामर्श समिति